

FIGYELŐ

SÁTÁNJÁRÁS

Inczeffi Géza „Szeged környékének földrajzi nevei” /NyTud-Ért. 22. sz./ között említi ezt a különös helynevet 1953--1958. évi gyűjtéséből /i.m. 78. lap/. Térképén Mórahalomtól DNy-ra helyezi el, szántónak, semlyékes területnek írja le. A Sátán jelzöt Inczeffi családnévnek ismeri, amely a Volford család ragadványneveként élt. Idézi 1835-ből „Volford másképp Sátán György, 1850-ből Sátán Miklós” stb. neveket.

A SzegSz. II, 394. lapján említi a Sátánjárás helynevet, mint ásoththalmi határrészt Jakabffy 1907, 1919. évi térképei nyomán. Bálint Sándor is rámutat arra, hogy a Sátány a Volford család egy ágának neve. A XVIII. sz.-ban a Volford család főbírót is adott Szegednek /i.m. 682. lapján/.

Ósi fészükét e helynév őrzi, amely a II. József-féle felvételen /Coll. XVII, Sectio 32/ 1783-ban: Volfurdi néven tűnik fel mint majorság, a Baja — szegedi úttól É-ra. Területileg azonos Sátánjárás helynevünkkel. Inczeffi névfejtése /i.m. 105. lap alulról 13. sor/: családnév + járás /földrajzi köznévi/.

E helynevet is példaképen említem, hogy helynév-gyűjtéseinknél, azok azonosításánál milyen roppant fontos a rendelkezésreálló XVIII--XX. sz.-i kéziratok és kataszteri térképek felhasználása. Itt is a Volfurdi major és Sátánjárás helynevek kétségtelen azonosságát a térképek biztosítják.

* * *

Közismert névtudományi megfigyelés és megállapítás, hogy egy-egy családban valamely különleges személy-vagy keresztnév, esetleg különleges írásváltozata, örökletes ismétlődése igen gyakori [s ebben a szerző keresztnéve is három generációt jelzett]. Felbukkanása és megtartása a családban érdekes indító-
okot, talán különleges örömet is tételéz fel és okoz.

A babiloni Nabu - kudurri - uszur 'Nebo [isten] védje há-
tárterületeimet, birtokaimat' királynév /1146--1123 és 605--
562 között babiloni királyok, utóbbi 586-ban elpusztította
Jeruzsálemet/ jól ismert a Bibliából és Herodotosztól.

Felbukkanása a magyar személynév-anyagban -- ismereteim
szerint -- egyedülálló, és a német Nanckelreuter családhoz
kapcsolódik.

1445-ben Nanckenrewtter Nabuchodonosor Sopron város „elő-
relátó és bölcs” tanácsa előtt mentegetőzik, hogy a Sopron kül-
városában elfogott Reisenzaun Péter bécsújhelyi kivégzésében
teljesen ártatlan /SoprOkl. II/6, 153/.

1453-ban Nankenreiter Nabuchodonosor ~ Nabuchodonosor
már Éleskő várának ura /Hibásan hivatk. Czinár, Ind. 303, 307!/.
1457-ben Ankelreyter Nabogodonosor-t említik /HazOkm. VII,
476/. 1459-ben Mátyás király tudatja, hogy az Éleskő várában
tartózkodó Nanckelreither Nabuchodonosor német lovag eskü
alatt fogadta, hogy Frigyes császárral a király beleegyezése
nélkül soha ki nem békül. Előzőleg /1453/ a lovag a Kis-Kárpá-
tokban mívelt hatalmaskodásairól hallunk, ellene országos in-
tézkedés készült /SZERÉMI--ERNYEI, A Majthényiak és a Felvidék.
Bp., 1913. 473/.

A különös keresztnévű lovag ezzel szemem előtt eltűnt, de
páratlan neve nyomot hagyott a magyarhoni személynévanyagban.
A név használatba vétele aligha várható, sem ajánlott, sem el-
fogadható minősítést nem kapott névkönyveinkben.

REUTER CAMILLO